

KI

DP

KI KRAJOWA IZBA
DORADCÓW
DP PODATKOWYCH
WYŚLANO

KOPIA

2024 -06- 24

Ilość kart.....
Lp. 1082/23 Podpis.....

Warszawa, 14 czerwca 2024 r.

Andrzej Ladziński
Przewodniczący Krajowej
Rady Doradców Podatkowych

Szanowny Pan
Andrzej Domański
Minister Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Działając jako Przewodniczący Krajowej Rady Doradców Podatkowych, w załączeniu przekazuję Stanowisko nr 5/2024 Krajowej Rady Doradców Podatkowych z dnia 11 czerwca 2024 r. w przedmiocie zasadności zniesienia zróżnicowania wynagrodzenia doradców podatkowych ustanowionych z urzędu, uregulowanego w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez doradcę podatkowego ustanowionego z urzędu z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1688) z wynagrodzeniem doradców podatkowych ustanowionych z wyboru, uregulowanym w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1687).

Jednocześnie zwracam się do Pana Ministra z prośbą o podjęcie stosownych działań mających na celu jak najszybsze wprowadzenie powyższych zmian.

Uprzejmie informuję, że powyższe stanowisko zostało przesłane również do Pana Adama Bodnara Ministra Sprawiedliwości.

KI

DP

Andrzej LADZIŃSKI
Andrzej Ladziński
Przewodniczący
Krajowej Rady Doradców
Podatkowych

STANOWISKO NR 5/2024
KRAJOWEJ RADY DORADCÓW PODATKOWYCH
z dnia 11 czerwca 2024 r.

w przedmiocie zasadności zniesienia różnicowania wynagrodzenia doradców podatkowych ustanowionych z urzędu, uregulowanego w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez doradcę podatkowego ustanowionego z urzędu z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1688) z wynagrodzeniem doradców podatkowych ustanowionych z wyboru, uregulowanym w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1687).

I

Zgodnie z art. 35 § 1 ustawy z 30.08.2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 1634), pełnomocnikiem strony może być adwokat lub radca prawny, a ponadto inny skarżący lub uczestnik postępowania, jak również małżonek, rodzeństwo, wstępni lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia, a także inne osoby, jeżeli przewidują to przepisy szczególne.

Udział doradców podatkowych w postępowaniu sądownoadministracyjnym w charakterze pełnomocników przewidują zarówno przepisy szczególne (art. 41 ust. 2 ustawy z 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2117 – dalej UoDP), jak i przepisy ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (np. art. 37 § 1, art. 175 § 3, art. 244, art. 253, art. 259).

Od dnia 15 sierpnia 2015 r., tj. od wejścia w życie ustawy z 9 kwietnia 2015 o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. poz. 658) pozycja procesowa doradców podatkowych została zrównana z pozycją procesową adwokatów i radców prawnych. Aktualnie doradcy podatkowi, działając w postępowaniu sądownoadministracyjnym, mają te same uprawnienia, które przysługują adwokatom i radcom prawnym, ograniczone przedmiotowo do katalogu spraw wymienionych w art. 41 UoDP. Powołany przepis limituje zakres działania doradcy podatkowego jako pełnomocnika procesowego do postępowań w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami.

Wynagrodzenie doradców podatkowych w postępowaniu przed sądem administracyjnym różni się w zależności od tego, czy doradca podatkowy świadczy czynności doradztwa podatkowego z wyboru, czy też z urzędu.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1687) wydane na podstawie art. 41a ust. 2 UoDP określa wynagrodzenie za czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami stanowiące podstawę do zasądzenia przez sąd kosztów zastępstwa prawnego. Zgodnie z § 2 ww. Rozporządzenia:

1. *Wynagrodzenie doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądem administracyjnym wynosi w pierwszej instancji:*

- 1) *w sprawie, w której przedmiotem zaskarżenia jest należność pieniężna, przy wartości przedmiotu sprawy:*
 - a) *do 500 zł - 90 zł,*
 - b) *powyżej 500 zł do 1500 zł - 270 zł,*
 - c) *powyżej 1500 zł do 5000 zł - 900 zł,*
 - d) *powyżej 5000 zł do 10 000 zł - 1800 zł,*
 - e) *powyżej 10 000 zł do 50 000 zł - 3600 zł,*

- f) powyżej 50 000 zł do 200 000 zł - 5400 zł,
 - g) powyżej 200 000 zł do 2 000 000 zł - 10 800 zł,
 - h) powyżej 2 000 000 zł do 5 000 000 zł - 15 000 zł,
 - i) powyżej 5 000 000 zł - 25 000 zł;
- 2) w pozostałych sprawach - 480 zł.

2. Wynagrodzenie doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądem administracyjnym wynosi w drugiej instancji:
- 1) za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej oraz udział w rozprawie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym - 75% kwoty wynagrodzenia określonego w ust. 1, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam doradca podatkowy - 100% tej kwoty, w obu przypadkach nie mniej niż 240 zł;
 - 2) za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej albo za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej - 50% kwoty wynagrodzenia określonego w ust. 1, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam doradca podatkowy - 75% tej kwoty, w obu przypadkach nie mniej niż 240 zł;
 - 3) za udział w rozprawie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym - 50% kwoty wynagrodzenia określonego w ust. 1, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam doradca podatkowy, nie sporządził i nie wniósł kasacji - 75% tej kwoty, w obu przypadkach nie mniej niż 240 zł;
 - 4) w postępowaniu zażaleniowym - 240 zł.

Dla porównania, w § 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez doradcę podatkowego ustanowionego z urzędu z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1688), wynagrodzenie to zostało ustalone na niższym poziomie i wynosi:

1. Wynagrodzenie w postępowaniu przed sądem administracyjnym wynosi w pierwszej instancji:
- 1) w sprawie, w której przedmiotem zaskarżenia jest należność pieniężna, przy wartości przedmiotu sprawy:
 - a. do 500 zł - 60 zł,
 - b. powyżej 500 zł do 1500 zł - 180 zł,
 - c. powyżej 1500 zł do 5000 zł - 600 zł,
 - d. powyżej 5000 zł do 10 000 zł - 1200 zł,
 - e. powyżej 10 000 zł do 50 000 zł - 2400 zł,
 - f. powyżej 50 000 zł do 200 000 zł - 3600 zł,
 - g. powyżej 200 000 zł do 2 000 000 zł - 7200 zł,
 - h. powyżej 2 000 000 zł do 5 000 000 zł - 10 000 zł,
 - i. powyżej 5 000 000 zł - 16 600 zł;
 - 2) w pozostałych sprawach - 240 zł.
2. Wynagrodzenie w postępowaniu przed sądem administracyjnym wynosi w drugiej instancji:
- 1) za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej oraz udział w rozprawie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym - 75% kwoty wynagrodzenia określonego w ust. 1, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam doradca podatkowy - 100% tej kwoty, w obu przypadkach nie mniej niż 120 zł;
 - 2) za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej albo za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej - 50% kwoty wynagrodzenia określonego w ust. 1, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam doradca podatkowy - 75% tej kwoty, w obu przypadkach nie mniej niż 120 zł;
 - 3) za udział w rozprawie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym - 50% kwoty wynagrodzenia określonego w ust. 1, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam doradca podatkowy, nie sporządził i nie wniósł kasacji - 75% tej kwoty, w obu przypadkach nie mniej niż 120 zł;
 - 4) w postępowaniu zażaleniowym - 120 zł.

Wynagrodzenie doradców podatkowych ustanowionych z urzędu jest zatem o 1/3 niższe od wynagrodzenia doradców podatkowych ustanowionych z wyboru za wykonanie tych samych czynności.

II

Trybunał Konstytucyjny stwierdził w wyrokach:

- z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21 (Dz. U. 2022, poz. 2790), że § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, z późn. zm.) są niezgodne z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że wskazane w nich stawki dla adwokatów ustanowionych obrońcami z urzędu są niższe od stawek w tych samych sprawach dla adwokatów ustanowionych obrońcami z wyboru,

- z dnia 20 kwietnia 2023 r. (sygn. akt SK 53/22), w którym stwierdzono, że § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 68, z późn. zm.) w zakresie, w jakim przewiduje wysokość opłaty stanowiącej koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszonej przez Skarb Państwa udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w wysokości niższej niż stawka minimalna opłat za czynności radców prawnych określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265, z późn. zm.), wydanym na podstawie art. 225 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166), dotyczącym stawek minimalnych w sprawach prowadzonych z wyboru, jest niezgodny z art. – 13 – 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu wdrożenia ww. wyroków Trybunału Konstytucyjnego Ministerstwo Sprawiedliwości sporządziło projekty „Rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu” oraz „Rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu”, które zostały opublikowane przez Rządowe Centrum Legislacji w dniu 18 października 2023 r. (B765 oraz B766).

Projektowane rozporządzenia przewidują podwyższenie i zrównanie stawek dla radców prawnych i adwokatów ustanowionych z urzędu ze stawkami w tych samych sprawach dla radców prawnych ustanowionych z wyboru uregulowanymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265, z późn. zm.).

III

Pomimo, że powyższe orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego dotyczą stawek wynagrodzenia adwokatów i radców, to rozważania w nich zawarte pozostają aktualne także w odniesieniu do wynagrodzenia doradców podatkowych. Zawód doradcy podatkowego, powołany ustawą o doradztwie podatkowym z 5 lipca 1996 r., tak jak zawód radcy prawnego i adwokata należy do zawodów zaufania publicznego. Pojęcie zawodu zaufania publicznego zostało wprowadzone przez art. 17 ust. 1 Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997, który wiąże wykonywanie zawodu zaufania publicznego z istnieniem samorządu zawodowego stanowiąc: *W drodze ustawy można tworzyć samorzady zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.* Zgodnie z art. 47 ust. 1 i 2 UoDP doradcy podatkowi tworzą samorząd doradców podatkowych, zwany Krajową Izbą Doradców Podatkowych, do którego przynależność jest obowiązkowa i powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę doradców podatkowych.

Warunkiem wykonywania zawodu doradcy podatkowego jest posiadanie wysokich kwalifikacji - wyższego wykształcenia, wiedzy specjalistycznej, a także bogatego doświadczenia z zakresu szeroko rozumianego prawa finansowego oraz innych dziedzin prawa.

Przyjęty rozporządzeniami wydanymi na podstawie art. 41a ust. 2 i 41b ust. 2 system wynagradzania doradców podatkowych, tak jak dotychczasowy system wynagradzania adwokatów oraz radców prawnych uzależniony jest od tego, czy doradca podatkowy świadczy czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z wyboru, czy też z urzędu.

W wyroku z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21 (Dz. U. 2022, poz. 2790) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że brak jest „*jakichkolwiek racjonalnych argumentów (nie tylko konstytucyjnych), które uzasadniałyby dyskryminujące traktowanie obrońców w zależności od tego, czy działają oni z wyboru, czy też zostali ustanowieni z urzędu*”. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego nie ulega wątpliwości, że w sprawach wymagających profesjonalnej wiedzy prawnej prawidłowe wykonywanie obowiązków przez adwokata (niezależnie od tego, czy jest to pełnomocnik lub obrońca z wyboru czy z urzędu) wymaga niejednokrotnie dużego nakładu pracy. „*W obu przypadkach adwokat obowiązany jest do dochowania jak największej staranności w wykonywaniu swoich obowiązków i dbania o interesy klienta (por. wyrok TK z 23 kwietnia 2020 r., sygn. SK 66/19)*”.

TK w ww. orzeczeniu wyraził również stanowisko, że zróżnicowanie w akcie podustawowym wysokości wynagrodzenia w zależności od tego, czy adwokat świadczy pomoc prawną jako obrońca z urzędu czy z wyboru (...), „*stanowiło niedopuszczalną w demokratycznym państwie prawa samowolę legislacyjną, w sposób nieproporcjonalny ingerującą w uprawnienia obrońców z urzędu do uzyskania wynagrodzenia za ich pracę*”.

Również w wyroku z dnia 20 kwietnia 2023 r. (sygn. akt SK 53/22) Trybunał jednoznacznie stwierdził, że „*nie znajduje racjonalnych argumentów (nie tylko konstytucyjnych), które uzasadniałyby dyskryminujące traktowanie radców prawnych w zależności od tego, czy działają oni z wyboru, czy też zostali ustanowieni z urzędu. Zróżnicowanie wysokości stawek nie służy żadnemu z celów wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji (...). Nie ma też znaczenia, że płacnikiem wynagrodzenia jest Skarb Państwa, a nie inny podmiot*”.

Ze względu na treść powyższych wyroków Trybunału Konstytucyjnego, podobieństwo samorządów zawodowych radców prawnych, adwokatów i doradców podatkowych oraz zrównanie pozycji ww. pełnomocników w postępowaniu sądowoadministracyjnym, za w pełni uzasadniony należy uznać postulat Krajowej Rady Doradców Podatkowych dotyczący pilnej potrzeby podwyższenia i wyrównania wynagrodzenia doradców podatkowych ustanowionych z urzędu z wynagrodzeniem doradców ustanowionych z wyboru, czyli z wysokością stawek określoną w rozporządzeniu w sprawie wynagrodzenia za czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Aktualnie obowiązujące uregulowanie wynagrodzenia doradców podatkowych świadczących czynności doradztwa podatkowego z urzędu mają bowiem charakter dyskryminujący, naruszając ich prawo do równego traktowania przez władze publiczne oraz prawo do ochrony prawa majątkowego w postaci prawa do otrzymania równego wynagrodzenia w sytuacji, gdy wykonują tożsame obowiązki jak pełnomocnicy z wyboru.

IV

W ślad przywołanymi powyżej wyrokami Trybunału Konstytucyjnego, należy także poddać zmianie uregulowanie dotyczące możliwości przyznawania zwielokrotnionej o 600 % stawki za czynności doradcy podatkowego ustanowionego z urzędu.

Zgodnie z § 3 ust. 2. rozporządzeni Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności doradcy podatkowego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 sierpnia 2018 r.:

Ustalenie wynagrodzenia przewyższającego kwotę określoną w § 2, ale nieprzekraczającego sześciokrotności tej kwoty ani wartości przedmiotu sprawy, następuje, jeśli uzasadnia to niezbędny nakład pracy doradcy podatkowego, a także charakter sprawy i wkład pracy doradcy podatkowego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Dla porównania, zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez doradcę podatkowego ustanowionego z urzędu:

Ustalenie wynagrodzenia przewyższającego kwotę określoną w ust. 1, nieprzekraczającego 150% wynagrodzenia określonego w § 6, następuje z uwzględnieniem niezbędnego nakładu pracy doradcy podatkowego, a także charakteru sprawy i wkładu pracy doradcy podatkowego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

V

Krajowa Rada Doradców Podatkowych sygnalizuje ponadto, że bez wprowadzenia powyższych zmian istnieje duże ryzyko, że znacząco zmaleje liczba doradców podatkowych, którzy wyrazili gotowość do występowania przed sądami administracyjnymi w ramach prawa pomocy. Bez względu na powyższe, należy również stanowczo przychylić się do stanowisk samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych, że aktualnie obowiązujące wynagrodzenia pełnomocników odstają od aktualnej siły nabywczej pieniądza oraz są nieadekwatne do aktualnej sytuacji rynkowej, dlatego też powinny zostać w najbliższej przyszłości poddane waloryzacji.

Mając na uwadze powyższe, Krajowa Rada Doradców Podatkowych wnosi o jak najszybszą zmianę Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez doradcę podatkowego ustanowionego z urzędu z dnia 16 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1688).

KI PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Doradców Podatkowych
DP
Andrzej Ładziński

